

savakkal való kondenzációjakor az irányítási effektusokat, az oxazolok képződését benzoinból és nitrilekből. 1937. augusztus 4-én halt meg.

145 éve született:

Pregl, Fritz – 1869. szeptember 3-án Ljubjánában (Szlovénia). Tanulmányait a grazi egyetemen végezte, ahol 1894-ben orvosi diplomát szerzett. Az egyetemen asszisztensként kezdett dolgozni. 1904-ben Németországba ment, ahol rövid ideig G. von Hüfner mellett Tübingenben, W. Ostwald mellett Lipcsében és H. Emil Fischer mellett Berlinben tanult. 1905-ben visszatért Grazba, ahol a K.B. Hofmann mellett dolgozott az orvoscémiai intézetben. 1907-1910 között a grázi törvényszék vegyésze volt, 1910-től három évig az innsbrucki egyetem— orvosi kémia tanáraként, 1913-tól egészen haláláig a grazi orvosi egyetem kémiaprofesszoraként dolgozott. Elsősorban az élettani kémiával foglalkozott. Az anyagcseretermékek közül az epefolyadékból kivont epesavakat vizsgálta. Nagyon kismennyiségűt tudott ezekből izolálni (néhány mg), ezért ezek elemzésére, szerkezetük megállapítására új analitikai technikát kellett kidolgoznia. Sikerült több mint ötvenszeresére csökkentenie az elemzésekhez szükséges anyagmennyiségeket. Kidolgozta a szerves anyagok mennyiségi mikroanalízis módszerét. E módszer segítségével kerülhetett sor a biológiailag fontos anyagok (hormonok, enzimek és vitaminok) pontos tanulmányozására. Pregl nem tartotta titokban az új módszert, hanem előadásain bemutatta azokat, valamint Grazban egy laboratóriumot rendezett be, ahol a kémikusok megtanulhatták az új eljárást. 1917-ben találmányait monográfiában közölte. Mindezzel nagyban hozzájárult a szerveskémia, a biokémia gyors fejlődéséhez. 1921-ben a Bécsi Tudományos Akadémia levelező tagjává választották. 1930. december 13-án halt meg Gratzban.

EMT Természetkutató Tábor

2014. július 7-12, Jegenye

Minden tanév vakációjának egyik legfontosabb eseménye számomra az EMT által szervezett természetkutató tábor. Az a tábor, ahová olyan fiatalok jönnek, akiket érdekel az őket körülvevő természet, akik kíváncsiak a dolgok miértjére, ugyanis ez a tábor arról ismert, hogy minden nap egy adott természettudomány a fő téma, amellyel kapcsolatos előadásokat, gyakorlat ismertetőket hallgathatunk meg, kirándulásokon bővíthetjük ismereteinket.

Az idei táborban diákként 18-an vettünk részt, a legtöbben előzőleg egyáltalán nem ismertük egymást. Menetközben persze kiderült mindenki legnagyobb öröme, hogy egy olyan színes, értelmes és barátságos közösség vagyunk, amelynél kívánni se lehetett volna jobbat.

Az indulás hétfő délután történt, az EMT kolozsvári székhelyéről. Ott gyűltünk össze, majd egy egyórás út megtétele után az országos főútról letérve Jegenyén szálltunk ki a személygépkocsiból. Miután beköltöztünk a szobáinkba és elhelyezkedtünk, délutáni programként közösen megbeszéltük a táborozási szabályzatot, és ismerkedős csapatjátékokat játszottunk táborvezetőink, Simon Zsolt és Pap Tünde felügyeletével.

Kedden „biológia-nap” volt, délelőtt nagyon érdekes előadást tartott nekünk Urák István tanár úr a rovarokról, ezen belül a pókszabásúakról és a pókokról. Megtudtuk, hogy

nem minden rovar bogár, de minden bogár rovar, és hogy a szöcskét úgy különböztetjük meg a sáskától, hogy a szöcske csápjai hosszabbak a testénél, míg a sáskáé rövidebbek. Ebéd után fürödtünk a rendelkezésünkre álló medencében, majd a tábor végéig tartó együttműködő csapatokat alkottunk (Hupikék törpikék, Okapi, Kis Niggerek) és különböző csapatépítő játékokban csillanhattuk meg találegonyságunkat. Este pedig előkerült a tábor legjobb és évek óta jól bevált társasjátéka, a lugaró is, amelyet a tábor végéig minden nap élvezettel játszottunk.

A következő nap a geológiáról szólt. Wanek Ferenc tanár úrral délelőtt, a csúnya idő ellenére is túrára indultunk a Pányiki szorosba, ahol kristályos kőzetekbe mélyedt szurdok-völgyben egy riolit-telér alkotta kőszoros alakjának és kőzetét vizsgáltuk. A táj gyönyörű volt, ráadásul még egy piciny kis vízesést is találtunk. Délután a tanár úr egy nagyon érdekes előadását hallgattuk meg a földtani idő fogalmáról.

Csütörtökön a kémiaé volt a főszerep. Gál Emese tanárnő érdekesebbnél érdekesebb kísérletekkel ajándékozott meg minket. Láthattunk bengáli tüzeket, kémiai jójót, vihart egy kémcsőben, készítettünk saját ujjlenyomatot, és megláthattuk, milyen a kémiai titkosírás. Délután pedig vízilabdameccsel egybekötött fürdést tartottunk.

Pénteken „jól fel kellett kötnünk a gatyánkat”, ugyanis délelőtt, a fizika nap keretében Kovács Zoltán tanár úr fizika témájú csapatversenyén vettünk részt, melynek feladatsorai a komoly számításfeladatokról, érdekes képrejtvényekig, mindenféle feladatot tartalmazott. Délután a már megszokott de még mindig remek élményeknek helyet adó csapatversenyünk utolsó játékait játszottuk. A napot a tanár úr csillagászati témájú előadása zárta.

Az utolsó nap, a szombat, a tábor legszomorúbb napja volt, hiszen most már el kellett búcsúznunk egymástól, a tábornak vége. Indulás előtt azonban helyet kapott még a programban egy rögtönzött focimeccs is, amit táborunk fiú résztvevői a már ideérő következő csapat férfi tagjaival játszódtak. Nem hiszem, hogy bármely focicsapatnak olyan erős női szurkolói tábora lenne, mint a mi tábori focicsapatunknak volt. A meccs után meghallgattuk a tábor kiértékelését és az eredményhirdetést, majd elfogyasztottuk az utolsó közös ebédünket hazaindulás előtt. A táborozás utolsó perceiben pedig mi mást csináltunk volna, mint búcsúzóul lugaróztunk egy utolsót.

Nagyon szomorúvá tesz, hogy véget ért a tábor, hiszen nagyon szerettem a többiekkel együtt tanulni, kirándulni és szórakozni, de az együtt töltött idő nem vész kárba, hiszen ez alatt a hét alatt szoros kapcsolatok, igazi, tartós barátságok alakultak ki, és ami lényeges: idén is érdekes dolgokat tanulhattunk, tapasztalatot nyerhettünk, tudatosabban fedezhettük fel a környezetünket.

Szeretném köszönetet mondani a nagyszerű tábor szervezésért, a szakmai és szórakozási lehetőségek biztosításáért az EMT-nek, a szaktanároknak és nem utolsósorban Simon Zsolt táborvezetőnknek. Reméljük, hogy jövőre is lesz természetkutató tábor, mert mi már most újra jelentkezünk.

Biró Helga

9. osztályt végzett tanuló,

Báthory István Elméleti Líceum, Kolozsvár